Rok II. Tarnowskie Góry, dnia 12 lipca 1931 r. Nr. 47

NOWINY

Przedpłata miesięczna z dostawą do domu 1,50 zł.
Cena numeru 20 gr.

Redakcja i Admin. Tarn. Góry — Tel. 1034
Wychodzi w każdą środę i sobotę.

Reklamy: 0,20 zł za 1 łamowy wiersz mm
Ogłoszenia według umowy.

Hoover dyktatorem Europy.

Paryż, 9 lipca.
Prezydent Hoover stara się ująć w swe ręce ster wielkiej polityki europejskiej.

W chwili, gdy schodzi ze sceny sekretarz skarbu Mellon, który doprowadził w dniu 6 lipca b. r. do ugody z Francją w sprawie jednorocznego moratorjum reparacyjnego i długów wojennych, pojawia się na widowni Stimson.

Amerykański sekretarz stanu ma do spełnienia zadanie o wiele ważniejsze od swego kolegi. Ma on bowiem rozpocząć pertraktacje w sprawie układu flotowego i poprzez ograniczenie zbrojeń morskich dojść do rozbrojenia na lądzie.

Ameryka nie troszczy się więc ani o prawne punkty planu Younga, ani :o program konferencji rozbrojeniowej zapowiedzianej na rok 1932, ale sama chce dyktować państwom europejskim ich linje wytyczne na przyszłość.

* * *

Z N. Yorku donoszą, że prezydent Hoover w następujący sposób zamierza przekonać mocarstwa europejskie o konieczności rozbrojenia:

Ulgę jaką uzyskała Europa przez jednoroczne moratorjum jest zdaniem Hoovera kroplą wody w porównaniu z owemi olbrzymiemi korzyściami, jakie państwa europejskie mogłyby uzyskać, redukując swe siły zbrojne, a co za tem idzie swe budżety wojskowe.

Opinja francuska zdenerwowana do najwyższego stopnia kategorycznemi żądaniami Hoovera, podejrzywa, że za tym jego planem kryją się znowu wpływy niemieckie, co jednak w chwili obecnej nie da się sprawdzić.

Francja twierdzi: gotowi jesteśmy do rozbrojenia, ale imperatywnie domagamy się gwarancji bezpieczeństwa od Niemiec. Niemcy w chwili obecnej stanowią klucz sytuacji i uchylają się od rokowań bezpośrednich, oświadczając, że wolą być objektem, aniżeli subjektem pertraktacyj. Pod względem gospodarczym, oraz politycznym Niemcy stanowią wielki znak zapytania, którego rozwiązanie zadecyduje o dalszych losach Europy.

—o—

Prasa faszystowska oskarża
Akcję Katolicką o organizowanie zamachu stanu!

Rzym, 10 lipca.
(PAT). Prasa prowadzi w dalszym ciągu kampanję, skierowaną przeciw Watykanowi.

„Lavoro Fascista" ujawnia sensacyjny plan obalenia rządu faszystowskiego przez kierowników „Akcji Katolickiej".

Głównym inspiratorem projektowanego zamachu miał być — zdaniem pisma — Don Sturzo, który za zgodą watykańskiego podsekretarza stanu mgr. Pizzardo, przeprowadził miał szereg rozmów z politycznymi emigrantami włoskimi w Paryżu i pozyskał jakoby socjalistów dla idei utworzenia na miejsce rządu faszystowskiego rządu koalicji socjalistyczno-ludowo-katolickiej.

Socjaliści włoscy mieli obiecać poszanowanie wszystkich traktatów, zawartych przez rząd faszystowski z Watykanem. Do przeprowadzenia wzmiankowanego planu we Włoszech miała być użyta Akcja Katolicka.

Plan nie doszedł do skutku z powodu kategorycznego sprzeciwu kardynała Pacelli'ego, który — jak twierdzi „Lavoro" — dwukrotnie składał Ojcu św. prośbę o dymisję z urzędu watykańskiego sekretarza stanu, nie mogąc się pogodzić z polityką, prowadzoną niezależnie od niego.

Na wczorajszy atak prasy włoskiej „Osservatore Romano" odpowiada krótkim komentarzem, uzasadniającym wydanie ostatnie encykliki papieskiej. Według informacyj, pochodzących z powyższego źródła, Watykan jeszcze przed wydaniem encykliki, powiadomił rząd o zamiarze wydania aktu publicznego, o ile wcześniej nie nastąpi porozumienie. Ostatnią notę rządu włoskiego sfery watykańskie uznały za powtórzenie zarzutów, które wymagały natychmiastowego odparcia. To właśnie doprowadziło do ogłoszenia encykliki.

Jak komunikują z źródeł miarodajnych, Stolica Apostolska nie żywi żadnych wrogich zamiarów w stosunku do rządu włoskiego i pierwsza nie uczyni żadnego kroku, któryby naruszył stosunki dyplomatyczne, istniejące pomimo nieporozumienia pomiędzy obu państwami.

W razie jednak oficjalnego wystąpienia przez rząd włoski z określonym aktem, Watykan zareaguje wszystkiemi rozporządzalnemi środkami w obronie swoich praw.

„Sytuacja jest bardzo poważna".

Rzym, 10 lipca. (PAT). Koła rządowe włoskie wobec oskarżenia ze strony Watykanu o niedyskreję, podkreślają, iż zachowano rezerwę aż do pojawienia się encykliki. Koła te uważają, po rozpatrzeniu przez rząd tekstu encykliki, sytuację za bardzo poważną i nie ukrywają osłabienia optymizmu.

Odpowiedź rządu na ostatnią notę watykańską ulegnie łatwo zrozumiałej zwłoce z powodu encykliki. Jest pewnem, iż rząd nie cofnie zarządzeń, wydanych w stosunku do Związku młodzieży katolickiej.

—o—

Prasa faszystowska żąda natychmiastowego zerwania konkordatu.

Rzym, (PAT). Reasumując swe wywody, dzisiejsza prasa domaga się natychmiastowego zerwania konkordatu z Watykanem uważając, że jest to jedyne wyjście z sytuacji, odpowiadające godności narodowej.

Dzienniki faszystowskie odpowiedzialność za zatarg zrzucają na Stolicę Apostolską.

Niemcy uzyskują
krótkoterminowe kredyty dla podtrzymania marki.

Berlin, 9 lipca. Niemiecka opinja publiczna z niezwykłem naprężeniem śledzi ekspresowe tempo podróży prezydenta Banku Rzeszy dra Luthera, który w ciągu jednej doby, posługując się koleją, samolotem i okrętem, odwiedził Londyn i zdąża w tej chwili przez Kanał la Manche do Paryża.

Pierwszym rezultatnm rozmów dzisiejszych między Lutherem i Normanem, jest, sprolongowanie Niemcom zapadającego dnia 16 bm. kredytu 4-ech banków emisyjnych w wysokości 420,000.000 marek.

Niezależnie od tej prolongaty na okres 6-miesięczny kredyty zwiększone zostaną o dalszych 580.000.000 do sumy 1 miljarda marek.

Wiadomość ta wywołała optymistyczniejsze nastroje w niemieckich sferach finansowych, których dowodem jest następujący konkretny sympton. Oto kurs dolara w wolnym obrocie spadł do 4,1932, podczas, gdy jeszcze w południe notowany był 4.1945. Tem samem kurs prywatny obniżył się do oficjalnego kursu giełdy berlińskiej.

W miarodajnych niemieckich kołach finansowych panuje nadal opinja, że mimo miljardowego kredytu dla Niemiec instytucyj emisyjnych, sytuacja banków prywatnych bynajmniej się nie poprawiła, — Okres 6-miesięczny sprolongowanego kredytu Bank Rzeszy będzie musiał wyzyskać dla zmniejszenia ilości debitantów Banku Rzeszy, mimo, iż operacja ta będzie bardzo bolesna. Już w dniu dzisiejszym Bank Rzeszy odrzucił szereg przedłożonych mu do dyskonta weksli, chcąc w ten sposób zmusić przedsiębiorstwa do wyprzedaży towarów, leżących w magazynach po niższych cenach.

Kredyty na budowę domów drewnianych.

Warszawa 10 lipca. W myśl zapowiedzi prem. Prystora przystąpiono już do realizacji planu budowy tanich mieszkań w domach drewnianych, uruchomiono już na ten cel odpowiednie kredyty, które mają wynosić, jak się dowiadujemy, 5.5 milj. zł.

Kredyt ten rozdzielony ma być narazie na trzy miasta, mianwicie na Warszawę, Łódź i Dąbrowę Górniczą, jako ośrodki najbardziej odczuwające brak mieszkań.

Ogółem wybudowanych zostanie 2.000 mieszkań jednoizbowych w domach drewnianych, z, czego Warszawa otrzyma 1.000 mieszkań.

Niezależnie od budowy domów drewnianych, rząd będzie prowadził dalsze prace, rozpoczęte i zawieszone w dziale budowy domów murowanych.

O obniżkę komornego.

Pracownicy państwowi i prywatni, dotknięci katastrofalną zniżką swych płac, rozpoczęli akcję, mającą na celu umożliwienie im wogóle jakiejkolwiek egzystencji, a mianowicie akcję, zmierzającą do obniżki komornego w tym samym stopniu, w jakim obcięto pensje pracowników, t. j. około 50 procent.

Ilu urzędników zredukowano w ministerstwach?

Warszawa, 10 lipca.
Dowiadujemy się, że ostatnie redukcje personalne w formie wymówienia z 3-mies. terminem i przeniesienia w stan nieczynny, dotknęły na terenie Min. spraw wewn. ogółem 60 osób w czem 12 urzędników wyższych w 5 stopniu i 6 stopniu służbowym, na terenie min. spr. zagr. 30 osób w tem 6 urzędników 6 stopniu zaś w min. przemysłu i handlu 11 osób, w tem 4 urzędników w 5 stopniu, a jeden w 4 stopniu służbowym.

Ks. kard. prymas Hlond na
wystawie Hallerczyków w Poznaniu.

Z Poznaniu donoszą: Wystawę armji błękitnej, która mieści się w sali Domu Amarantowego, zwiedził wczoraj J. E. ks. kard. prymas Hlond w towarzystwie ks. szambelana Mendlewskiego i ks. proboszcza Budaszewskiego.

Dostojnego gościa oprowadzali po wystawie dyrektor Nekanda Trepka, b. wojewoda Moskalewski i red. Ołdziejewski, Ks. kardynał po zwiedzeniu wystawy, wpisał się do złotej księgi.

Delegaci związków właścicieli samochodów przyjęci przez p. prem. Prystora.

Z Warszawy donoszą: P. premjer Prystor przyjął delegacje trzech związków, a mianowicie Związku właścicieli autodorożek, Związku związków właścicieli autobusów oraz Zw. właścicieli wozów ciężarowych. Delegaci przedstawili p. premjerowi memorjał w sprawie podatku drogowego oraz obecnej sytuacji.

W odpowiedzi p. premjer oświadczył, iż postulaty te rozpatrzy w sposób rzeczowy.

Jak się dowiadujemy, projektowane jest powołanie komisji międzyministerjalnej, któraby zajęła się sprawą znalezienia kompromisu w sprawie postulatów właścicieli taksówek i autobusów.

4 000 ofiar powodzi w Chinach.

Z Londynu donoszą: Według doniesienia „Timesa" z Hong-Kong, powódź w prowincji Kwantung, sięgająca aż po Kanton poczyna zmniejszać się.

Liczbę osób, które straciły życie w powodzi szacują na 4 tysiące.

Plaga szarańczy w środkowych Włoszech.

Rzym, 9 lipca. Koło Perugji spadły miljardy szarańczy, pokrywając ziemię warstwą grubą na jeden metr. Wskutek tej niezwykłej inwazji szarańczy, na Półwyspie Apenińskim ruch automobilowy na drogach został wstrzymany, jak również i zasiewy w polach w szerokim promieniu od Perugji zostały całkowicie zniszczone.

Zaostrzenie stosunków finlandzko-sowieckich.

Moskwa, (PAT.) Między Finlandją a ZSRR nastąpiło nowe zaostrzenie się stosunków.

Powodem stała się uroczystość, urządzona w dniu 5 bm. z okazji historycznego obchodu bitwy, jaką w r. 1555 Szwedzi stoczyli z wojskami rosyjskiemi. Uroczystość urządzona była na miejscu walki w pobliżu granicy sowieckiej, w obchodzie uczestniczyło około 3.000 osób cywilnych i wojskowych. M. in. na uroczystości obecny był główny komendat wojsk finlandzkich gen. Sihwo. Prasa sowiecka uważała uroczyst. tę za antysowiecką demonstrację wojskową i z tego powodu rzuca pod adresem Finlandji różne groźby i ostrzeżenia.

—o—

Sprawy lokalne z Tarn. Gór.

(g) **Nowa księgarnia.** W tut. miejscowości przy ul. Krakowskiej nr. 20 osiedliła się nowa księgarnia. Jest to czysto polska placówka, oparta na nowoczesnych metodach pracy i rzeczywiście kierowana przez siły fachowe. Właściciel tej firmy p. Jan Muszkiet gwarantuje, że wszelkiem życzeniom klijenteli uczynić może zadość. Uruchomienie tej nowej placówki było pożądanem, bowiem jak wiadomo, szkoły polskie czasami z poza miejscowości sprowadzać musiały różne przybory szkolne, których na miejscu otrzymać nie mogły. Stwierdziliśmy, że wspomniana Firma dokłada wszelkich starań i sprowadziła prawie już wszystkie przybory szkolne przeznaczone do szkół powszechnych jak również średnich. Ceny za wszystkie przybory są konkurencyjne.

(g) **Karykatury.** W sprawie karykatur p. M. Dragana nadchodzą do naszej Redakcji dalsze zażalenia, które z pewnych względów na łamach naszego pisma umieszczać nie będziemy, gdyż spodziewamy się, że sprawą tą zajmą się same władze szkolne.

(g) **Z Towarzystwa Gimnastycznego „Sokół".** Zwracamy jeszcze raz uwagę na mający odbyć się Zlot Sokolstwa w Gdyni i polecamy uczestnikom, którzy mają zamiar brać udział w Zlocie, aby o tem przedwcześnie zgłosili u prezesa Tow. Sokół p. Kralewskiego w Zarz. Pol. Miejskiej, i to najpóźniej do dnia 13 lipca włącznie.

(g) **Nieszczęśliwy wypadek.** W czwartek o godz. 9,40 rano wydarzył się przy ul. Nakielskiej nadzwyczaj nieszczęśliwy wypadek. Wiadomo, że obecnie przeprowadza się remont szosy, prowadzącej do Nakła. Rzeczą zrozumiałą jest, że ruch samochodów, dowożących materjał na odnośną szosę, jest tymsamem na ul. Nakielskiej wzmożony. Auto ciężarowe, Firmy Silbit, właśnie tej firmy, która remont szosy przeprowadza, najechało w wspomnianym czasie na 3 i pół letnie dziecko p. Frączka, skutkiem czego dziecko poniosło śmierć na miejscu. Kto w tym wypadku winę ponosi, nie stwierdzono. Rodzice jednakże wiedząc o wzmożonym ruchu na wspomnianiej ulicy, powinni więcej uwagi zwracać jak dotychczas ua ich dzieci.

Na czasie.

(g) Dowiadujemy się, że dzierżawcy restauracji dworcowej z dniem 10 bm. obniżają wydatnie swój cennik restauracyjny na potrawy i napoje. Czyn ten należy powitać specjalnie w obecnej chwili ogólnej redukcji poborów urzędniczych i zarobków.

Obniżka cen na poszczególnych artykułach wynosi 10 do 30 proc. Na specjalne podkreślenie zasługuje wprowadzenie tzw. obiadów abonamentowych. Obiad taki, złożony z trzech dań kosztuje 1,50 zł. łącznie z obsługą. Również bardzo znamienną zniżkę cen wprowadziła restauracja dworcowa dla pracowników kolejowych. Mianowicie obok zniżki cen na potrawy i napoje obniżyli dzierżawcy restauracji dworcowej cenę na piwo dla prac. kol. 45 gr. za szklankę. Ta zniżka jest tembardziej charakterystyczna, że browar nietylko, że cen dotychczasowych nie obniżył, ale nosi się z zamiarem wydatnej podwyżki cen. Jest rzeczą jasną, że w obecnej chwili po-redukcji poborów o 20 proc powitają kolejarze ten objaw z wielkiem uznaniem.

(g) **Nowi nauczyciele.** Wydział Oświecenia Publicznego nadał następującym kandydatom posady nauczycieli: pp. Krupop Herman do Miasteczka, Apostoł Alfred do Opatowic, Madeja do Kozłowej Góry, Chmielorz do Suchej Góry. Wymienieni z wyjątkiem p. Madeje pochodzą z Tarn. Gór i zdali egzamin nauczycielski tego roku w tut. Seminarjum.

(g) **Przechowalnia rowerów.** Z przykrością i niepokojem musimy zauważyć stałą kradzież prywatnych rowerów z ulic naszego miasta, na których nieostrożni rowerzyści, odchodząc za sprawunkami, bez dozoru i zabezpieczenia takowe pozostawiają. Urząd Policyjny, do którego zgłoszono mnóstwo kradzieży rowerów stoją wobec trudnego zadania. Chociaż w przeważnej części winę ponosi zwykle sam poszkodowany, to jednak przyznać trzeba iż niejeden rowerzysta przyjechawszy do miasta nie miał właściwie gdzie bezpiecznie przechować roweru. Obecnie jednak zaprowadziła jedna z tut. firm przechowalnię rowerów, gdzie właśnie można przechowywać rowery z całem zaufaniem. Adres.: Tarn. Góry, ul. Górnicza 3 obok Policji pod Firmą Zakłady mechaniczne T. Skiba.

Równocześnie znajdują się tamże stale na składzie zapasowe części do rowerów i maszyn, jakoteż został uruchomiony warsztat reperacyjny.

——0——

Szkoła powszechna męska w Tarnowskich Górach.

(k) Ubiegły rok szkolny był pełny pracy i tak kierownik jak i Grono naucz. może z zadowoleniem patrzeć na wyniki swej pracy. Wychodząc z założenia, że najprzód potrzebny jest dobry warsztat, w którym praca mógłaby iść szybkiem tempem, postarał się kierownik szkoły o rozbudowę gmachu szkolnego. Budynek szkolny z roku 1908 nie zawierał żadnych według nowej metody nauczania tak bardzo potrzebnej pracowni. Na podstawie przez kierownika szkoły dobrze przemyślanego projektu i jego pomocy przy wykonaniu pracy w krótkiem czasie przebudowany został strych budynku szkolnego. Przez tą przebudowę uzyskano cztery duże sale i dwie mniejsze ubikacje, w których umieszczono pracownię i gabinet fizyczno-chemiczny, pracownię biologiczną, 2 pracownie robót ręcznych działu drzewnego i tekturowego i gabinet ogólny. Przy wielkiej oszczędności, bo koszta przebudowy wynoszą tylko około 10 000 zł., takowa jest bardzo dobrze wykonana i urządzenia są wzorowe.

W tak zorganizowanej szkole praca posunęła się znacznie naprzód, czego dowodem jest to, że z 817 uczniów tylko 42 dzieci (5 proc.) nie osiągnęło celu swej klasy. Do Seminarjum Nauczycielskiego zgłosiło się 6 uczniów, egzamin zdali wszyscy, do Gimnazjum zgłosiło się 27 uczniów i taksamo zdali wszyscy. Zaś w tutejszej szkole Dokształcającej Przemysłowej, do której uczęszcza 334 uczniów z całego powiatu tarnogórskiego z 13 nagród rozdanych za pilność i dobre sprawowanie się aż 12 przypadło na wychowanków szkoły męskiej w Tarn. Górach:

Jak corocznie, tak i w tym roku urządzono dzięki staraniom kierownika Krupopa i nauczyli Kempnego i Sznury wycieczkę krajoznawczą do Wisły, na Stożek i Czantorję. W wycieczce brało udział 30 uczniów. W dniu 17 czerwca br. urządzono wycieczkę szkolną do Sielanki. Dzieci bawiły się bardzo wesoło i więcej niż w domu smakowały im kiełbaski z bułką i limonada. Grono naucz. miało sposobność do zetknięcia się z Rodzicami swych wychowanków, wzajemna przyjaźń była serdeczna.

Nasze dzieci potrafią też i oszczędzać o czem świadczy niżej podane sprawozdanie z kasy szkolnej.

Ogólna liczba dzieci w szkole 817
Oszczędzających „ „ „ 661

Stan oszczędności na początku roku szkolnego	1933.46 zł.
Wpłaty w ciągu roku	4701.81 „
razem	6635.27 zł.
Wypłata w ciągu roku	1920.64 „
zostaje w kasie	5614.63 zł.

Pokaźna ta suma świadczy o tem, że młodzież zna wartość pieniądza i nie marnuje go daremnie. Dzięki staraniom p. naucz. Dąbrowskiego, który prowadzi kasę szkolną oszczędności wzrasta z roku na rok a równocześnie coraz więcej rośnie liczba oszczędzających.

——§——

Dnia 10 lipca r. b. zmarł po ciężkiej chorobie, zaopatrzony św. Sakramentami, mój najukochańszy mąż, tatuś, brat, zięć i szwagier

śp.

Franciszek Rędzioch

przeżywszy lat 42.

W zmarłym tracimy żywiciela i troskliwego opiekuna a kto go znał, ten zrozumie, jak boleśnie opłakujemy Jego zgon.

Marja Rędziochowa

wraz z dziećmi i krewnymi.

Pogrzeb odbędzie się w poniedziałek, dnia 13 b. m. o godzinie 4-tej z domu żałoby przy ul. Krakowskiej Nr. 12.

(g) **Zebranie miesięczne** Tow. Gimn. Sokół odbędzie się dziś wieczorem o godz. 19,30 w Hotelu pod Lipami.

Zgłoszenia z Urzędu stanu cywilnego
od dnia 1. lipca do 9 lipca 1931r.

urodz. syn: sierżant zawodowy 11 pułku piechoty Zygmunt Tadejewski, — kolejowy kandydat na zwrotniczego Roman Hirszka, — przodownik Policji Województwa Śląskiego Szczepan Gryc, — wachmistrz zawodowy 3 pułku ułanów Stanisław Wierzbicki, — malarz Piotr Żydziok.

urodz. córka: ślusarz Eryk Szampa, — kolejowy pomocnik ślusarski Antoni Michalik, — pracownik Augustyn Muszik, rzeźnik i restaurator Jerzy Adamiec. —

zgony: kolejowy pomocnik maszynisty II klasy Norbert Sowalla, (26 lat i 11 miesięcy), — Katarzyna Grycowa, z domu Szostaków, (37 lat i 9 miesięcy), dziecko Adelajda, Marja Fronczkówna, (3 lat i 5 miesięcy,) —

śluby: nauczyciel szkoły powszechnej Jakób Gerhardt, — Rut, Paula Spałkówna.

(g) **Wycieczka Tow. Gim. Sokół.** W niedzielę dnia 12 bm. urządza Tow. Gimnastyczne „Sokół" wycieczkę do miejscowości Zielonej. Odjazd z Tarnowskich Gór Nowy Rynek o godz. 1-szej w południe. Wszyscy członkowie powinni wziąć w tej wycieczce udział. Sympatycy towarzystwa oraz goście mile widziani.

(y) **Jubileusz służbowy.** Ogólnie znany i poważany obywatel naszego miastu i członek Rady Miejskiej rendant Sp. Brackiej pan Teofil Wycisk obchodzi w dniu 11 bm. 25 letni jubileusz służby w Spółce Brackiej. Do ogólnych życzeń, składanych jubilatowi z tej racji, przyłącza się także redakcja Nowin.

(g) **W sprawie autobusów.** Z powodu obecnie przeprowadzanego remontu szosy prowadzącej do Suchej Góry autobus p. Bunda do Bytomia na czas przejściowy nie kursuje. W związku z tem zachodzi pytanie, czy w przyszłości wogóle zachodzi potrzeba dalszego uruchomienia autobusu do Bytomia.

(h) **Wczesne żniwa.** Tegoroczne żniwa rozpoczęły się niezwykle wcześnie, jeśli weźmiemy pod uwagę, że np. jęczmienie ozime uprzątnięte zostały już około 3 bm. Obecnie rozpoczynają się również żniwa żytnie, a według dotychczasowego stanu pogody spodziewać należy się całkowitego ukończenia żniw zbożowych z końcem lipca.

Porządek nabożeństw kościelnych.
Od 13 lipca do 19 lipca 1931 r.

Niedziela o godz. 6,15 za parafjan; o godz. 8,30 w intencji Stow. Młodzieży Polskiej; o godz. 10 za żyjących z różańca; o godz. 11,30 za roczne dziecię Eleonora Korpanty.

Poniedziałek o godz. 6.15 za d. śp. Agnieszki Bieniok i pokrew. z obu stron. o godz. 7 do Opatrzności Boskiej i na cześć św. Antoniego.

Wtorek o godz. 6,15 za nowożeńców Strojek-Gilge; o godz. za d. śp. Katarzyny Gryc zamówiona przez domowników z kond.

Środa 6,15 Msza św. o godz. 7. Msza św.

Kto to jest ten Komitet?

Naiwny Ślązak chciał wziąć na siebie odpowiedzialność za zwołanie wiecu w sprawie Kasy Chorych.

(g) Sprawa na temat „Kto to jest ten Komitet" przybiera obecnie formę humorystyczną. Otóż w dniu wczorajszym zjawił się w naszej Redakcji pewien jegomość, który w toku rozmowy przedstawił się jako nauczyciel Żyłka z Tarn. Gór. Do Redakcji przyszedł z zamiarem wmówienia nam, że on sam był właściwym inicjatorem do zwołania wiecu w wspomnianej sprawie Kasy Chorych. Kiedy mu jednak oznajmiono, że chętnie przyjmujemy to do wiadomości i podamy jego oświadczenie w następnym numerze Nowin, zaczął p. Żyłka wycofywać się, względnie anulować swoje poprzednie oświadczenie. W dalszym toku rozmowy wywiązała się ożywiona dyskusja na temat Kasy Chorych, w rezultacie której p. Żyłka oświadczył wobec świadków co następuje:

„Niechaj Panowie wezmą do wiadomości, że ja nie jestem inicjatorem względnie komitetem zwołującym wiec w sprawie Kasy Chorych a przesłał mnie do Panów niejaki p. Cieszyński, niegórnoślązak, z prośbą, abym w Redakcji oświadczył, że ja jako Ślązak, nie kto inny odpowiedzialny jestem za zwołanie wymienionego wiecu".

W ten sposób chciał Cieszyński aby zarzut, który spotkał wymienione w art. p. t. „Kto to jest ten komitet" osoby (nr. 46 Nowiny) nie ciążył na lal na przybyszach ale na naszych rodowitych Ślązakach. Niechaj powyższe postępowanie p. Cieszyńskiego z Wałubia otworzy wszystkim Ślązakom oczy i niech nikt nie daje się nabierać przez podobnych apostołów. Władze powinne teraz wiedzieć, kto chciał wprowadzić w naszem mieście bunt i zamieszanie pomiędzy sfery robotnicze.

Dodajemy, że z rozmowy p. Żyłki wygotowaliśmy odpowiednio zredagowany i przez świadków podpisany protokół.

Powyższe daje nam charakterystyczny obraz stosunków panujących u nas prawie już od 10 lat. Na wszystkie stanowiska, dające jakie takie dochody weiskają się przybysze z Galicji i Lodomerji bez względu na to, że tym właśnie, którzy o ten Śląsk rzeki krwi wylali, ostatni zabierają kawałek chleba.

Weterynarz powiatowy. Powiatowy lekarz Weterynarji p. Dr. Niesłańczyk rozpoczął z dniem 3-go lipca br. urlop wypoczynkowy i to do dnia 7-go sierpnia br. W czasie tym zastępować go będzie Powiatowy lekarz Weterynarji w Lublińcu.

Oceniciele zwierząt. Biegłemi ocenicielami zwierząt padłych wzgl. zabitych na powiat tarnogórski zamianowani zostali z Radzionkowa pp. Franiel Augustyn i Gawron Ignacy, z Orzecha pp. Szulc Szczepan i Gołąbek Augustyn, z Suchej Góry pp. Bryłski Franciszek i Cempulik Robert, z Kozłowej Góry pp. Szulc Leopold i Nowak Szymon.

Zwaloryzowanie wkładów oszczędnościowych. Zarząd Powiatowej Komunalnej Kasy Oszczędności w Tarn. Górach podaje do wiadomości, że rozpoczął wypłatę zwaloryzowanych niemieckich wkładów oszczędnościowych i to według stopy waloryzacyjnej zatwierdzonej przez Sąd Okręgowy w Katowicach. Kto posiadał za czasów niemieckich oszczędności w Pow. Kasie Komunalnej, niechaj zgłosi się bezzwłocznie po odbiór zwaloryzowanych kwót.

Baczność Uchodźcy
powiatu Tarn. Góry.

Od Związku Poszkodowanych Uchodźców Śląsk. otrzymaliśmy odezwę, którą ze względów czysto redakcyjnych byliśmy zmuszeni skrócić. Skrót podajemy poniżej.

ODEZWA!

Każdy uchodźca śląski powinien należeć do Związku Poszkodowanych Uchodźców Śląskich i obowiązkiem każdego uchodźcy jest dać się zarejestrować w biurze u powiatowego sekretarza p. Stawinogi Tomasza w Tarnowskich Górach, ulica Ratuszowa 3, II. piętro, od dnia 10 lipca do 28 lipca br. włącznie, w godzinach od 8-mej do 12-tej i od 16-tej do 18-tej. Późniejsze zgłoszenia nie będą uwzględn

Związek ten po1 nazwą Poszkodowanych Uchodźców Śląskich jest apolityczny i popierany przez władze Wojewódzkie. Bezrobotni członkowie tegoż związku oraz inni niezamożni. jak również osoby obarczone liczną rodziną aż do wyjścia w życie ustawy o ogólnym likwidowaniu poniesionych strat przez przemusowe uchodzenie, mogą czerpać nadal zapomogi na poczet poniesionych strat materjalnych za pomocą wniesienia prośby (wniosku) do powiatowego zarządu Związku Poszkodowanych Uchodźców Śląskich w Tarnowskich Górach, który to zarząd, po zaopiniowaniu, odręcznie przesyła głównymu zarządowi z prośbą do dalszego załatwienia. Ponieważ istnieją aż dwa Główne Zarządy Związku Uchodźców Śląskich, stary Związek, pod nazwą, Związek Uchodźców Śląskich, tak zwany polityczny, antyrządowy, z którym władze nie konferują i nie uznają za związek uchodźcy, drugi Główny Zarząd pod nową nazwą Związek Poszkodowanych Uchodźców Śląskich, apolityczny, prorządowy, z którym władze przychylnie konferują udzielają zapomogi dla biednych uchodźców, gdyż do wyjścia w życie ustawy jest zbyt jeszcze daleko (dwa lata).

Dlatego też apeluję się do wszystkich uchodźców śląskich powiatu tarnogórskiego: nie dajcie się bałamucić. Uchodźcy występujcie ze starego Związku a gremjalnie łączcie się do nowego Związku Poszkodowanych Uchodźców Śląskich.

Koledzy Uchodźcy! Do dzieła, pilnujcie z zarejestrowaniem się pod Ratuszowa 3, II piętro, nie zwlekajcie, bo termin bardzo krótki, tylko do 18 lipca br.

CZEŚĆ!

(—) J. Janus,
prezes powiatowy
i członek wydziału.

SZARLEJ — W. PIEKARY

Z życia Sokoła Gniazdo Szarlej. Ćwiczenia gimnastyczne odbywają się regularnie w każdą środę i sobotę od godziny 6-tej po południu począwszy. Naczelnikiem gniazda jest stary Sokół druh. Dziewior Karol. Wśród ćwiczących druhów zauważyć można kilku liczących ponad 35 a nawet ponad 40 lat. Jest to naprawdę pocieszający objaw, jeśli do ćwiczeń fizycznych garnie się nietylko młodzież ale i ludzie starsi. Lekcje przeprowadzane są według najnowszych wymogów techniki i metodyki gimnastycznej.

Naprawa ulicy 3 Maja. Obecnie przeprowadza się na ulicy 3-go Maja w Szarleju gruntowną naprawę bruku. Przy reparacji zatrudnionych jest kilkunastu bezrobotnych. W najbliższym czasie przewidziana jest reparacja dalszych ulic,

Upiększenie miejscowości. W ostatnich czasach zauważyć da się w Wielkich Piekarach znaczny postęp co do estetyki miejscowości. Duża część domów ulicy Marjackiej odnowiona została już z wiosną bieżącego roku. Zauważyć również można liczne upiększenia domów przez przyozdobienie okien żywemi kwiatami. Podpadają przedewszystkiem domy p. Malinowskiego, p. Szaefera Kazimierza i p. Szynola.

Wycieczka Sokołów. W niedzielę dnia 12 bm. urządza Towarzystwo Gimnastyczne „Sokół“ Gniazdo Szarlej zbiorową wycieczkę do lasu Józefowskiego. Zbiórka wszystkich uczestników o godzinie 1-w południe koło lokalu p Głombicy, skąd następuje wymarsz.

Zjazd radnych N. Ch. Z. P. W ubiegłą niedzielę odbył się w ogrodzie p. Ryszki w Józefce zjazd radnych N. Ch. Z. P. na który przybyło liczne grono radnych, ławników, i naczelników gmin z powiatu Świętochłowickiego. Gościem zjazdu był p. wicestarosta Korol z Świętochłowic, który po zagajeniu przez inspektora górniczego p. Popiółka wygłosił dłuższy referat na temat obecnej sytuacji politycznej i gospodarczej. Naczelnik Gminy p. Pudlik powitał zebranych jako gospodarz z ramienia gminy Wielkie Piekary. Po referacie p. wicestarosty Korola wywiązała się nader ożywiona dyskusja, w której między innemi zabierali głos p. Wróbel Jan p. Wanot z Wielkich Piekar, p. Liwowski z Brzozowic, p. Nawrat z Orzegowa i inni. W końcu obrad stojących na bardzo wysokim poziomie uchwalono szereg rezolucyj, które p. wicestar. Korol obiecał przedłożyć kompetentnym czynnikom. Obrady zakończono o godzinie 7-mej, poczem uczestnicy zjazdu udali się na kilku wozach na stację tramwajową w Wielkich Piekarach.

Nowy wodociąg. Przy ulicy Na Błoniach rozpoczęte zostały w tych dniach roboty ziemne celem uruchomienia nowego wodociągu. Koszta wynosić będą około 5000 zł. Pokrycie tychże kosztów uregulowano w ten sposób, że rury wodociągowe płacą właściciele domów, a robociznę odrabiają miejscowi bezrobotni za udzielane im wsparcia. Właściciele znów swoją drogą wspierają bezrobotnych zatrudnionych przy wodociągu przez wydawanie porcji kiełbasy itp.

Oświadczenie.

W ostatnim czasie pojawiły się w prasie publikacje mające tendencje zaczepne przeciwko Zarządowi Kasy Chorych w Tarnowskich Górach a zwłaszcza przeciwko Dyrektorowi i naczelnemu lekarzowi.

Nie ulega wątpliwości, że te wystąpienia są w związku ze zwolnieniem mnie ze stanowiska lekarza kasowego.

Wobec tego oświadczam co następuje:

1) Sprawa moja może być załatwioną tylko przez władze Kasy Chorych z wyłączeniem wszystkich czynników niekompetentnych.

2) Z akcją czynników niekompetentnych, które publicznie występowały w mojej obronie przeciwko władzom Kasy Chorych nie mam nic wspólnego i na nią się nie zgadzam.

Tarnowskie Gory, dnia 4 lipca 1931 r.

Dr. Józef Matuszek.

Projekt stroju letniego urzędnika biednego, — czyli po dwukrotnem obcięciu spodnie zwłaszcza na lato niekonieczne potrzebne.....

Belgrad
stolica Jugosławji i jej fenomenalny rozwój.

W „Prager Presse“ w nr. z dnia 24 ub. m. znajdujemy ciekawy artykuł o fenomenalnym wsprost rozwoju Białogrodu, czyli Belgradu, stolicy królestwa S. H. S. — Jugosławji. Według tego artykułu wynosiła liczba mieszkańców Belgradu w roku 1900. zaledwie 66.000. Pięć lat później było już 75.000 a w roku 1910 86.000 mieszkańców. Zaraz po ukończeniu wojny światowej wzmogła się liczba metropolji naddunajskiej w niebywały sposób. I tak w roku 1921 liczył Belgrad 112.000 mieszkańców a cztery lata później już 186.000 mieszkańców. Zaś w roku 1926 osiągnął Belgrad rekordową cyfrę przeszło ćwierć miljona mieszkańców. Dzisiaj zamieszkuje w Belgradzie około 360.000 osób. Belgrad zwany po serbsku Beogradem zalicza się pod pewnym względem do najciekawszych bodaj stolic świata posiada bowiem przeszło 86.000 więcej mężczyzn, aniżeli kobiet. Na taki stan rzeczy złożył się jednak fakt, iż w Belgradzie znajdują się bardzo liczne garnizony, liczni urzędnicy i oficerowie, których żony i córki mieszkają przeważnie na prowincji. Obcokrajowców mieszka w Belgradzie przeciętnie 8.000 a co roku przejeżdża przez stolicę Jugosłowiańską zatrzymując się na krótszy czy dłuższy czas 14,000 obywaleli obcych państw. Z tego na pierwszym miejscu figurują Czesi w liczbie 2.000. Następnie Węgrzy 1,350 a potem Austrjacy. Niemcy, Włosi, Rumuni, Grecy, Polacy i Albańczycy. Po ukończeniu wojny światowej, która może w najbardziej tragiczny sposób dała się we znaki młodemu ale dzielnemu narodowi Serbów, Chorwatów i Kroatów Belgrad rozpoczął się rozszerzać z iście amerykańską szybkością. Powstawały niby grzyby po deszczu wspaniałe pałace, muzea i budowle państwowe. Kto z druhów Sokołów w ubiegłym roku oglądał odmłodzony całkowicie i nowoczesny Belgrad, może powyższe fakty potwierdzić. Szerokie, doskonale wyasfaltowane ulice przecinają miasto we wszystkich kierunkach. Wspaniałe ogrody i plantacje, miłych nadzwyczaj dostarczają wrażeń przejeżdżającemu tędy turyście. Nie brak jednak śladów Belgradu starego, przypominającego niedawne jeszcze czasy niewoli tureckiej. Toć prawie wszyscy pucybuci belgradzcy to rodowici Turcy. Zauważyć również można takie ślady w innym kierunku. Mianowicie ominowszy wspaniałe dzielnice położone około Kraljewskiego Dworu (królewskiego pałacu) wchodzimy w stare zaułki, pełne charakterystycznych „Kawanas“ (kawiarni tureckich).

Do świetnego rozwoju Belgradu w czasach powojennych przyczyniło się niezwykle dogodne położenie miasta rozłożonego w majestatyczny sposób nad Dunajem i Sawą. Belgrad jest ważnym punktem węzłowych dróg kolejowych i bitych prowadzących z Konstantynopola przez Adrianopol na Belgrad i dalej na północ do Państw północno-europejskich. W ostalnich czasach również dał się zauważyć bogaty rozrost handlu i życia gospodarczego Belgradu tak że dzisiejsza stolica Jugosławji śmiało konkurować może pod każdym względem z innymi stolicami i najbardziej ucywilizowanych państw europejskich. Dochodzi do tego, że Belgrad nacechowany jest pewnego rodzaju specyficznym charakterem mieszaniny orjentalizmu wschodniego z najbardziej wyszukaną elegancją zachodnią. (J. H.)

Skład naszej Rady Nadzorczej przedstawia się obecnie jak następuje:

Konsul Paul Lindig, przewodniczący,
Właściciel fabryki Paul Jahn, 1 zastępca przewodniczącego.
Radca Handlowy Jerzy Meyer, 2 zastępca przewodniczącego,
Kupiec Max Lindig,
Dyrektor Max Oehme,
Kupiec Stanisław Meyer.

„OŁÓW“ TOWARZYSTWO PRZEMYSŁOWE JUNG i LINDIG, Spółka Akcyjna, STRZYBNICA G.-ŚL.

ZARZĄD:
(—) Rytter.

Gdzie? zakupisz hurt. i detalicznie **towary kolonjalne** jak: mąkę, krupy, kaszę itp. najtaniej???

Tylko w firmie Hurt. **W. BORZUCKI,**
TARNOWSKIE GÓRY, Rynek 17 — pod Laubami.

Drogerja „pod Bocianem“

WŁADYSŁAW SZULGIT
Tarnowskie Góry, ul. Krakowska 17
Telefon 72.

POLECA PO CENACH NISKICH:
Pokosty — farby — lakiery — pendzle!

Skuteczne środki trujące na myszy i szczury

Mortëina tępi skutecznie szwaby, rusy i wszelkie robactwo. — „Mola“ niszczy mole i wszelkie owady pod gwarancją. — „Wywabi“ czyści wszelkie plamy.

Restauracja Dworcowa

w Tarnowskich Górach

poleca P. T. Gościom swoją znakomitą

kuchnię warszawską

oraz dobrze pielęgnowane napoje.

Cena obiadów abonamentowych z 3 dań (łącznie z obsługą) 1,50 zł.
Piwo dla pracowników kolejowych po 45 gr. za szklankę.

Papa dachowa

czarna, biała i czerwona oraz
wszelkie materjały budowlane
najtaniej u Firmy — — — —

A. SCHAEFER, Tarn. Góry,
ulica Krakowska nr. 10.
Telefony Nr. 62 i 63 — Telefony Nr. 62 i 63.

ROWERY

Maszyny do szycia
gramafony i płyty,
Instrum. muzyczne,
artykuły sportowe,
wózki dziecięce

Wiktor Deutsch Tarn. Góry. Piastowska 4.

Najlepsze i najtańsze
MEBLE
dostarcza jedynie
Fa. Bracia MAJOWSCY
TARNOWSKIE GÓRY, RYNEK NR. 1.

Najtańszy i fachowy skład części rowerów i maszyn.
Gwarancyjna przechowalnia rowerów
WŁASNY WARSZTAT MECHANICZNY pod kierownictwem pierwszorzędnej siły fachowej wykonuje na miejscu reparacje rowerów, maszyn do pisania i szycia, motocykli oraz samochodów.
Specjalność niklowanie i lakowanie rowerów.

Zakłady Mechaniczne
T. SKIBA, Tarn. Góry, ul. Górnicza 3, obok Policji (poprzed. przy ul. Zamkowej 6).

Stale na składzie NA RATY!
wszelkiego rodzaju materjały do budowy Kanalizacji i Instalacji.
Narzędzia rzemieślnicze
MASZYNY DLA PRZEMYSŁU i ROLNICTWA.
SPRZĘTY KUCHENNE,
DŹWIGARY, ŻELAZA i BLACHY.
Wielki wybór. Ceny przystępne.

Tarnogórski Handel Żelaza
dawniej **A. BAUM**
Tarnowskie Góry, Zamkowa 4, Telefon 16 i 18.

Kolektura Polskiej Państwowej Loterji klasowej Nr. 500.

Komunalnej Kasy Oszczędności Powiatu

w Tarnowskich Górach

uprzejmie zawiadamia Swoich P. T. Klijentów, że nadeszły już

LOSY DO III. KLASY 23. LOTERJI

Ciągnienie już 14. i 16-go lipca 1931 r.

Losy do odnowienia wzgl. nabycia:
W Centrali, gmach Starostwo pokój 20,
i w Oddziele Miejskim przy ul. Krakowskiej Nr. 12, parter.

Ceny losów: ćwiartka dla posiadacza losu klasy II. — 10 złotych.
dla nowonabywcy 30 „

Mój dom jest moją twierdzą!

Mówi przysłowie angielskie:
gdzie jesteś lepiej zabezpieczony na starość, jak nie we własnym domu?

Do osiągnięcia tego celu dopomożemy Ci przez udzielenie długoterminowej
pożyczki amortzyacyjnej
po 4%.
Żądajcie naszych bezpłat. prospektów.

ŚLĄSKI ZWIĄZEK KREDYTOWY
TARNOWSKIE-GORY, RYNEK 10.

Lazarus Moeller

Tow. z ogr. odp.
TARNOWSKIE GÓRY-FILJA SZARLEJ
tartak parowy i heblarnia

STAŁY SKŁAD

Rok Założ. 1850.

belek, krokwi, bocznych desek nielamowanych, szalówek, desek do wykładania, materjałów budowlanych, okrąglaków i półokrąglaków, materjałów stolarskich w wszelkich rozmiarach, listw przyściennych oraz drzewa liściastego każdego rodzaju

Rok Założ. 1850.

Telefon Tarn.-Góry 25 i 36 Telefon Szarlej 122.

[redacted]

Poszukuję do
12.000 zł.
na zabezpieczenie hipoteczne.
Zgłoszenia do Red. Nowin.

Nowe ule
z pszczołami
natychmiast do sprzedania.
Hojka,
Kozłowa Góra, 3-go Maja 25.

Wszystkie formularze

MASZYNY DO PISANIA!

dla Magistratu, Urzędów Gminnych, formularze na rzecz Śl. Funduszu Gospodarczego, formularze podatkowe, do Zakł. Ubezpieczeń Społecznych w Król.-Hucie stale na składzie

DRUKARNIA POLSKA,
TARNOWSKIE GÓRY
Rynek 13 Telefon 1034.

PIECZĄTKI!

Ogłoszenia przynoszą w Nowinach wielką korzyść!

Redaktor naczelny: Gruszka Winfryd, Tarn. Góry. Redaktor odpow. Kaczmarek Franciszek, Tarn. Góry. Druk: DRUKARNIA POLSKA, TARN. GÓRY.